

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ

Ἀρχαία ἐπιγραφή Κωφῶν.*

- 2 Θύιος ἢ Θύος (Bull. de Corr. Hell. XIII. p. 384 N° 3. l. 41.—ἐπιγρ. Λαρίσης.
 » » ἐπιγρ. Ἄλου στίχ. 122.—Κιερίου. Leake, Northern Greece, IV, N° 218 στίχ. 12.
 » » Μητροπόλεως. — BCH. XIV. p. 240 N° 1. στ. 4—5.
- 3 Ἴπποδρόμιος (BCH. XIII, p. 384 N° 3 στ. 41.
 — Ἄλμυροῦ, αὐτόθι. XV. p. 866 N° 8. — BCH. XIII, p. 386. N° 4 στ. 7. Λαρίσης. — αὐτόθι. σ. 388. στ. 8.
 » Λαρίσης. ἡμ. συλλογῇ. Ἄρ. 129. στ. 17. — Heurey, *Mont Olympe* 14, στίχ. 35.
- 4 Ἄφριος — BCH XIII. p. 386. N° 4. στ. 9 Λαρίσης. — ἡμ. συλλ. ἀριθ. 128. — στίχ. 7. Λαρ. BCH. n° 11 στίχ. 1. — Λαρ.
- 5 Λεσχανό[ρ]ιος — BCH. XIII p. 386. N° 4. στίχ. 9. Λαρ. — Ὁ αὐτὸς μὲν Παλαιὸν Γαρδίκι, Leake, IV N° 179. στίχ. 2. N° 176. στίχ. 3. — Δούκλιστα, Heuzey, *Mont Olympe* N° 11. στίχ. 4. N° 13 στίχ. 17. — αὐτόθι. Heuzey, *Mont Olympe* N° 14 στίχ. 4 — N° 14 στίχ. 22 ἡμ. συλ. 199, 17.
- 6 Φυλλικός (Λαρίσης) ὀνομασθεὶς ἐκ τῆς Θεσσαλ. πόλεως Φύλλου, καίμενης ὑπὸ τὸ Φυλλήϊον ὄρος. BCH. XIII p. 386. n° 5 στίχ. 10. — n° 6. στίχ. 15.—Λαρίσης. Δουκλίστης. Heuzey, *Mont Olympe* N° 14. στ. 2.
- 7 Εὐώνιος (Λαρίσης) BCH. XIII. p. 395. N° 14. face B. στίχ. 2. — ἐπιγρ. Ἄλου στίχ. 9
- 8 Θεμιστίος (Ἀμυράλ) BCH p. 395. N° 14 face B. στίχ. 6 face B. 5. Ἄλου στίχ. 49. Κραννῶνος, Heuzey, *Maéd., appendice* N° 216 στίχ. 13 (Χατζῆ Ὀμπας) Θεμιστίου γ' (Παλαιόκαστρον) Leake IV N° 222 στίχ. 5, 7, 10. — ἡμετ. συλλ. (Λαρίσης) n° 129, στίχ. 22. — Μητροπόλεως στίχ. 9 — (BCH XIII etc.) αὐτόθι BCH, X, N° 6, στίχ. 10.—Θεμιστίος,
- μεγ. ἐπιγρ. Λαρίσης πρὸς. Mittheil. VII p. 64—69 στίχ. 40.
- 9 Ὑπέροιος (Τυρνάβου, Κιερίου, Σοφάδες.) BCH. p. 399. tom. XIII. N° 16. 6. 7. μὴνὸς ὑπεροίου ἐμβολίου. — p. 401 N° 17. στίχ. 5.
- 10 Ἐρμαῖος (καθιερωμένος εἰς τὸν Ἐρμῆν) Σέκλιζα. Heuzey, *Missen Macéd. append.* N° 222 στ. 2. — Παλαιόκαστρον Leake IV, N° 219, στ. 19. — Μητροπόλεως. στίχ. 6 — 7.
- 11 Ἰτώνιος (ὠνομασμένος ἐκ τῆς ρητωτικῆς πόλεως Ἰτώνου, καθιερωμένης εἰς τὴν Ἰτωνίαν Ἀθηναίαν). (Σοφάδες, Κιερίου) Leake IV N° 216. στ. 5. — Ἰτώνιος μὲν Λαρίσης, ἀρ. ἡμ. συλλ. 129. στ. 31. — Ἰτώνιος μ. Θυμακοῦ στίχ. 1. — Ἰτώνιος μ. Μητροπόλεως στ. 8. Λαρίσης, ἡμ. συλλ. N° 129. στίχ. 6. —
- 12 Πάννημος ἢ Πάναμος ἢ Πάναμμος. = } Πάννημος μ. Bulletin de Corrasp Hellén. X. N° 6. στίχ. 7
 Μεγ. ἐπιγρ. Λαρίσης: Παράμμοι (μεινρός) κς' — Mittheil. Athen t. VII. p. 64—69. στίχ. 10.
- 13 Ἰάριος — Λαρίσης ἡμ. συλ. Ἄρ. 129. στίχ. 13.
- 14 Ὑπερβερετικός (Περραιβικὸς μὲν καὶ θεσσαλικὸς) Γριζάνο Heuzey, *Mont Olympe* N° 44 στίχ. 1. — Ὑπερβερεταίου καὶ Mittheil. XII p. 64—69. στίχ. 9. μεγ. ἐπιγρ. Λαρίσης.
- 15 Ἀπολλώνιος — Δούκλιστα, Heuzey, *Mont Olympe*, N° 13. στίχ. 3. — αὐτόθι. N° 11 στίχ. 9. Ἀπολλωνίου ιε'. N° 14. στίχ. 5.
- 16 Ἠρώς (Δούκλιστα) Heuzey, *Mont Olympe*, N° 14 ε'. 1.
- 17 . . . αῖος αὐτόθι στίχ. 30. ὥσως [ὑπερβερετ]αῖος.
- 18 Κουράλιος = ὠνομασμένος ἐκ τοῦ Κουραλίου ποταμοῦ. Bull. de Corresp. Hellén. XV. p. 563 N° 2 l. 7 αὐτόθι. p. 569 N° 14 de la face B. l. 16.
- 19 Ποιμαῖος = ἐκ τῆς ἡμετέρας ἐπιγραφῆς, ὄψ. Β'. στίχ. . . .
- 20 Διος = μὲν Περραιβικὸς καὶ Μακεδονικὸς. Heuzey, N° 14, l. 35.
- 21 Γορπιζιος = μὲν μακεδονικὸς. μεγ. ἐπιγρ. Λαρίσης ἐν ἐπιστολῇ Φιλίππου, Mittheil. d. Deutsch. Institut. in Athen t. VII. 64—69. στίχ. 39. Γορπιαίου γ', αὐτόθι.
- 22 Ἀρειος = Μαγνητικὸς μὲν ἐξ ἐπιγραφῆς.

*) Ἰδε ἀριθ. 50, σελ. 984—986

23 Ἀρτεμίσιος = } ἐκ δύο μαγνητικῶν ἐπιγραφῶν, ἀ-
 24 Ἀφροδισίων = } νευρεθεισῶν ἐν τῇ θέσει παλαιοεκ-
 κλησιᾷ τῆς Μπούρας καὶ δημο-
 σιευθεισῶν ὑπὸ τοῦ κ. Lolling
 ἐν ταῖς «*Αἱ Αρακοιρώσεις τοῦ ἐν*
Ἀθήναις Γερμανικοῦ Ἰνστιτού-
του» (Mittheil. d. Deutsch. Inst.
 Athen. VII.

25 Βίσιος = Ἐν Ἀθήναις Γερμανικοῦ Ἰνστιτού-
 του, Mittheil. d. Deutsch. Inst.
 Athen. VII.

Τοιοῦτοι περίπου εἰσὶν οἱ ἐν ταῖς Θεσσαλικαῖς ἐπι-
 γραφαῖς ἀναφερόμενοι ἀρχαῖοι μῆνες, πλὴν τῆς ἐπιγρα-
 φῆς τοῦ Ἄλου, ἧς τοὺς μῆνας παρακατιόντες παραθέ-
 σομεν. Ἐκ τῆς μελέτης τῶν, ἐν αἷς ἀναφέρονται, ἐπι-
 γραφῶν, καὶ τοῦ τόπου τῆς προελεύσεως αὐτῶν, φρο-
 νοῦμεν, ὅτι ἐν Θεσσαλίᾳ δὲν ὑπῆρχε κοινὸν μηνολόγιον,
 ὥς τινες ἠξίωσαν· διότι ἐὰν ὑπῆρχε τοιοῦτό τι, τότε οἱ
 μῆνες τῶν διαφόρων Θεσσαλικῶν πόλεων θὰ συνεφώνουν
 ἀλλήλοις καὶ δὲν ἤθελον ὑπερβῇ τὸν ἀριθμὸν τῶν 13
 μηνῶν μετὰ τοῦ ἐμβολίου. Τούναντίον παρατηροῦμεν,
 ὅτι οἱ ἐν ταῖς Θεσσαλικαῖς ἐπιγραφαῖς, ταῖς ἄχρι τοῦδε
 ἀνακαλυφθείσαις, ἀνέρχονται εἰς τοὺς εἴκοσι πέντε· ἐὰν
 προσθῶμεν καὶ ἐκ τοῦ μηνολογίου τῆς ἐπιγραφῆς τῆς
 Ἄλου τοὺς μὴ ἐν τῷ ἀνωτέρῳ πινάκι ἀναγραφομένους
 μῆνας, τοῦτέστι τοὺς μὴ κοινούς μῆνας ἀνερχομένους εἰς
 δέκα, τότε θὰ ἔχωμεν τὸν ἀριθμὸν 35 μηνῶν Θεσσαλι-
 κῶν· ἄγνωστον δὲ τί ὁ χρόνος τέσσεται, προσδευούσης
 ὁσημέραι τῆς ἀρχαιολογικῆς ἐπιστήμης. Ἄλλως τε θὰ
 ἦτο κωμικὸν ἐὰν 35 ὅλους μῆνας παρεδεχόμεθα ὡς
 κοινούς.

Ἐκ τινος ἐπιγραφῆς περραιδικῆς ἐχούσης ἐπὶ λέξει
 τᾷδε : «*Στρατηγούντος Θεσσαλῶν Ἱππολόχου τοῦ Ἀλε-*
ξίππου, τὸ δεύτερον, Λαρισαίου, μηνός, ὡς Θετταλοὶ
ἄγοι, Θεμιστίου, ἀμέρᾳ τριακάδι, Περραιῶν δὲ
στρατηγούντος Δημητρίου τοῦ Δημαινέτου, Γοννέως,
μηνός, καθὼς Περραιβοὶ ἄγοι, Δίου» κτλ. μανθάνο-
 μεν ὅτι οἱ τε Θεσσαλοὶ καὶ Περραιβοὶ εἶχον ἴδια μηνολόγια·
 κατ' ἀναλογίαν οὖν τούτων καὶ οἱ Μάγνητες,
 Ἀχαιοί, Φθιώται καὶ Δόλοπες εἶχον ἴδια μηνολόγια.
 Ἐκτὸς τῆς κατὰ ἔθνη παραδοχῆς ἰδίων μηνολογιῶν,
 δυνάμεθα ἐτι νὰ παραδεχθῶμεν καὶ κατὰ πόλεις τοι-
 αῦτα. Οὕτω λ. γ. ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ἀλμυροῦ ἀνεύρομεν
 ἐπιγραφὰς ἐν αἷς ἀναφέρονται ἐκ παραλλήλου μῆνες κοι-
 νοὶ τοῖς ἐν τῇ ἐπιγραφῇ τῆς Ἄλου καὶ τῆς λοιπῆς Θεσ-
 σαλίας ἀναφερομένοις καὶ ἄγνωστοι ὅπως μὴ ἀναφερό-
 μενοι ἐν οὐδεμιᾷ τῶν Θεσσαλικῶν ἐπιγραφῶν.

Ἐν πρώτοις φέρε ἐξετάσωμεν τοὺς μῆνας τῆς Ἄλου.
 Ἐξετάζομενοι οὗτοι κατὰ στρατηγίας καὶ ἐξαμήνους φέ-
 ρονται κατὰ τὴν ἐξῆς τάξιν :

α) «*Στραταγέορτος Πτολεμαίου τοῦ Στρατογέ-*
ρεος, Γυρτωρίου ταμειέορτος τὰν πρώτων ἐξάμηνον
Εὐαιερέτου τοῦ Ἡρακλεοδώρου» ἐγένοντο πράξεις
 ἀπελευθερώσεως δούλων κατὰ τοὺς ἐξῆς μῆνας, κατὰ τὸ
 α' ἔτος :

1) Ἀδρόμιον

2) Εὐώνιον

3) Πύθοιον

4) Ἀγναῖον

6) «*Ταμειέορτος τὰν δευτέραν ἐξάμηνον Νικο-*
κράτεος τοῦ Τιμοθέου» ἐγένοντο πράξεις ἀπελευθερώ-
 σεως κατὰ τοὺς ἐξῆς μῆνας :

1) Θεμιστίον καὶ

2) Ὀμολώϊον (λ') καὶ (ια')

γ) «*Στρατηγέορτος Ἰτάλου τοῦ Φιλίσκου, Γυρτω-*
ρίου, ταμειέορτος δὲ ὅλον τὸν ἐνιαυτὸν Σωσιπάτρου
τοῦ Ἀντιγέρεος» ἐγένοντο πράξεις ἀπελευθερώσεως δού-
 λων κατὰ τὸ β' ἔτος κατὰ τοὺς ἐξῆς μῆνας :

1) Ἀδρόμιον

2) Ἀγναῖον

3) Γενέτιον (ἐμβόλιμον μῆνα τὸν καὶ τελευταῖον)

4) Διονύσιον

5) Μεγαλάρτιον

6) Ἀγναῖον

7) Θεμιστίον

8) Δέματρον

9) Ἐρατόμβιον

10) Ὀμολώϊον

11) Θύϊον.

ἐξ ὧν σχετίζομεν τὴν ἐξῆς τάξιν :

Α'. ἐξάμηνος

Β'. ἐξάμηνος

1) Ἀδρόμιος

2) Εὐώνιος

3) Πύθοιος

4) Ἀγναῖος

5) Διονύσιος

6) Ἀγναῖος

7) Μεγαλάρτιος

8) Θεμιστίος

9) Δέματρος

10) Ἐρατόμβιος

11) Ὀμολώϊος

12) Θύϊος

13) Γενέλιος

ἐμβόλιμος

Ἐκ τούτων τῶν μηνῶν ὁ 13ος εἶναι ἀναμφιβόλως ὁ
 ἐμβόλιμος μῆν τῶν Ἑλλήνων, ἂν μὴ θεωρήσωμεν τὸν Ἀ-
 γναῖον ὡς Ἀγναῖον, γραφέντα οὕτω κατὰ λάθος ἐπα-
 ναλήψει τῆς συλλαβῆς *ra*. Ἐπομένως ἐμβόλιμος μῆν
 ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐστὶν ὁ Γενέτιος.

Ἡ σχημασίς τῶν μηνῶν τούτων δὲν ἐγνώσθη εἰσέτι
 ἐπακριδῶς. Ὁ Ἀδρόμιος ἴσως παράγεται παρὰ τοῦ α
 στερητικῶ καὶ δρόμος. Ὁ δὲ Εὐώνιος ἴσως ἐγένετο
 ἐκ τοῦ εὔιος, ὀνόματος ἀποδιδόμενου τῷ Βάκχῳ ὁ μῆν
 οὗτος πιθανῶς ἦν καθιερωμένος εἰς τὸ Βάκχον. Ὁ δὲ
 Πύθοιος πιθανώτατα ἦν καθιερωμένος τῷ Πυθίῳ Ἀπόλ-
 λωνι. Ὁ δὲ Μεγαλάρτιος ἦν καθιερωμένος πρὸς τιμὴν
 τῆς Μεγαλάρτου, Θεσσαλικῆς καὶ Βοιωτικῆς ἐπωνύμου
 τῆς Δήμητρος. Ὁ δὲ Θεμιστικός καὶ ὑπὸ τοῦ Θεοκρίτου
 ἀναφερόμενος (Θεόκρ. VII, 103) ἦν καθιερωμένος εἰς
 τὴν Θέμιδα καὶ τὸν Θεμιστίον Δία. Ὁ δὲ Ὀμολώϊος
 καὶ ὑπὸ τοῦ Θεοκρίτου μνημονευόμενος ἦν μῆν Θεσσαλι-
 κὸς καὶ βιωτικὸς καθιερωμένος εἰς τὸν Ὀμολώϊον Δία,
 πρὸς τιμὴν τοῦ ὁποῖου ἦγοντο παρ' ἀμφοτέροις τοῖς ἔθνε-
 σι τὰ Ὀμολώϊα (Σχολ. εἰς Θεόκρ.). Ὁ δὲ Ἀγναῖος
 ἦν καθιερωμένος εἰς τὴν Περσεφόνην τὴν ἐπικαλουμένην
 καὶ Ἀγνήν. Ὁ δὲ Γενέτιος ἦν ἐμβόλιμος μῆν, καθ' Ἡρό-
 δοτον λέγοντα (4) : «*Ἑλλήνες διὰ τρίτον ἔτος ἐμ-*

βόλιμον ἐπεμβάλλουσι τῶν ὡραίων ἐνεκα». Τὸ ὄνομα τοῦτο εἶχον καὶ οἱ Αἰγύπτιοι εἰς τὸ μηνολόγιον αὐτῶν. Ἦν δὲ μὴν ἀφιερωμένος εἰς τὰς γενεθλίας ἡμέρας τῶν θεῶν καθάπερ καὶ Πλούταρχος (*Ισιδ. 12) φησὶν: αὐς νῦν ἐπαγομένης (αἱ γενεθλίοι ἡμέραι τῶν ἐορτῶν οὕτως ἐκαλοῦντο) Αἰγύπτιοι καλοῦσι καὶ τὰς τῶν θεῶν γενεθλίους ἀγοῦσαι». Ὁ δὲ Διονύσιος ἦν καθιερωμένος εἰς τὸν Διόνυσον, τῶν δ' ἄλλων μηνῶν ἀγνοοῦμεν τὴν τε παραγωγὴν καὶ σημασίαν.

Ἐκ δὲ τῶν μηνῶν τῆς λοιπῆς Θεσσαλίας, οἱ μὲν τῆς κυρίως πεδινῆς Θεσσαλίας μῆνες εἰσιν (μέχρι νεωτέρων ἐρευνῶν):

1) Ὁμολώιος	7) Θεμιστίος
2) Θύιος	8) Ἰτώνιος
3) Ἱπποδρόμιος	9) Πάνημος
4) Ἀφριος	10) Ἰάριος
5) Φυλλικός ¹	11) Ὑπερβερταῖος
6) Εὐώνιος	12) Βύσιος ²
	13) Λεσχάνοριος

Σημ.—Οἱ μῆνες οὗτοι δὲν κατετάχθησαν κατὰ τὴν φυσικὴν αὐτῶν σειράν, διότι ἀγνοοῦμεν αὐτήν, ἀλλ' ἀπλῶς πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν 13 μηνῶν.

Οἱ δὲ ἐφεξῆς μῆνες:

1) Λεσχάνοριος	7) . . . αἰος
2) Ὑπερίος ἐμβόλιμος.	8) Δίος. (ἀνταποκρινόμενος πρὸς τὸν Θεμιστίον τῶν Θεσσαλῶν).
3) Ἑρμαῖος	
4) Ὑπερβερταῖος	
5) Ἀπολλώνιος	9) Φυλλικός
6) Ἡρῶς	

Ἀπαντῶντες ἐν τε θεσσαλικαῖς καὶ περραιδικαῖς ἐπιγραφαῖς εἶναι μῆνες Περραιβικοί.

Οἱ δὲ μῆνες:

1) Κουράλιος	4) Ἀδρόμιος
2) Ποιμαῖος	
3) Ἱπποδρόμιος	

εἶναι μῆνες ἀγνώστου φθιωτικῆς πόλεως, ἂν μὴ φθιωτικοί.

Οἱ δὲ μῆνες τέλος:

1) Ἀρείος	3) Ἀφροδίσιος
2) Ἀρτεμίσιος	

εἶναι μῆνες μαγνητικοί, ἅτε ἐν μαγνητικαῖς ἐπιγραφαῖς ἀναφερόμενον

Οἱ δὲ μῆνες

1) Ὑπερβερταῖος καὶ	2) Γορπιαῖος

εἶναι μῆνες μακεδονικοί, ὧν τὸ μηνολόγιον εἶχεν ὧδε:

1) Δίος. — 2) Ἀπελλαῖος. — 3) Αὐθηναῖος. — 4) Περίτιος. — 5) Δύστριος. — 6) Ξαντικός. — 7) Ἀρτεμίσιος. — 8) Δαίσιος ἢ Δέσιος, 9) Πάνημος. — 10) Ἀφῶς. — 11) Γορπιαῖος. 12) Ὑπερβερταῖος.

Ἐξ ὧν βλέπομεν, ὅτι οἱ μῆνες Ἀρτεμίσιος ἦν κοινὸς

τοῖς τε Μακεδόσι καὶ Μάγνησιν, Πάνημος ἦν κοινὸς τοῖς τε Θεσσαλοῖς καὶ Μακεδόσι καὶ Λαμιαῖσι. Δίος ἦν κοινὸς τοῖς τε Περραιβοῖς καὶ Μακεδόσι καὶ Ὑπερβερταῖος ἦν κοινὸς τοῖς τε Μακεδόσι καὶ Θεσσαλοῖς καὶ Περραιβοῖς.

Οἱ δὲ μῆνες τῶν Δελφῶν εἰσιν οἷδε:

1) Ἡραῖος (ἀντιστοιχῶν πρὸς τὸν περραιβικὸν Ἡρῶν).	6) Θεοξένιος
2) Δαιδαφόριος	7) Βύσιος
3) Ἀπελλαῖος (κοινὸς τοῖς τε Μακεδόσι καὶ Δελφοῖς).	8) Ἡράκλειος
	9) Ἰλαῖος ἢ Εἰλαῖος
	10) Βοσθῶς
	11)
	12)

Οἱ δὲ μῆνες τῆς Λαμίας εἰσιν οἱ ἐξῆς (Ραγκαβῆ, Antiquités Helléniques II, inscriptions Lamiennes).

1) Βώμιος	7) Ἱπποδρόμιος (κοινὸς τοῖς Θεσσαλοῖς καὶ Λαμιαῖσι).
2) Ἀρείος (κοινὸς τοῖς Λαμιαῖσι, Μάγνησι καὶ Δελφοῖς)	8) Πάναμος (κοινὸς τοῖς Λαμιαῖσι, Θεσσαλοῖς καὶ Δελφοῖς)
3) Γεύστης	9) Ὀριζάλλιος
4) Χρυτταῖος	10)
5) Λύκειος	11) Ἀπελλαῖος (κοινὸς τοῖς Λαμιαῖσι καὶ Δελφοῖς).
6) πρὸς	12) Βουκάτιος (ὁμοίως).

Ἐκ τῶν παρατεθέντων ἀνωτέρω μηνῶν ἐξάγεται, ὅτι οὐδέποτε ἐχρήσαντο οἱ Θετταλοὶ κοινῷ μηνολογίῳ· ἐννοεῖται ὅτι οἱ Θεσσαλοὶ τὸ πάλαι ἀναφέρονται ὑπὸ τὸ κοινὸν αὐτῶν ὄνομα, ἐκ παραλλήλου μετὰ τῶν ἄλλων ἐθνῶν τῶν Μαγνητῶν, Φθιωτῶν, Περραιβῶν καὶ Δολόπων, ἅπερ ἀπετέλουν ἰδίᾳς ὁμοσπονδίας ὑπὸ ἑνα μόνον ἀρχηγόν, ἔχοντα ἰδίους ταμίας στρατηγούς, ἢ ταγούς, ἰδία συνέδρια καὶ ἰδίους ἀρχοντας, καὶ μόνον χαλαρῶς πως ἐξηρτῶντο ἐκ τῶν Θεσσαλῶν καὶ φόρου μόνον υποτελῆ ἦσαν συχνάκις δέ, κατὰ τὸν Ξενοφῶντα, ἀπεστάτουν τῶν Θεσσαλῶν καὶ ἤρουντο τὴν ἀπότισιν τοῦ ταχθέντος φόρου. Ὅθεν συνάγομεν ὅτι καὶ ἰδία μηνολογία κατὰ ἔθνη καὶ κατὰ πόλεις ὑπῆρχον.

Καὶ οἱ μὲν Μάγνητες εἶχον ἴδιον μηνολόγιον, διότι ἐν ταῖς κατὰ τὴν Μαγνητὴν ἀνευρεθείσαις ἐπιγραφαῖς ἀναγινώσκωμεν ὅτι οὗτοι ἀπετέλουν κοινὸν ἴδιον, ὑπὸ τὸ ὄνομα « Μαγνητικὸν συνέδριον » ἢ ἄλλως « Συνέδριον τῶν Μαγνητῶν », ἐδρεῦον ἐν Δημητριάδι¹. Οἱ δὲ Περραιβοὶ εἶχον ἴδιον μηνολόγιον, καθὼς ἀνωτέρω εἴρηται μοι, τῶν πλείστων αὐτῶν μηνῶν τῶν αὐτῶν ὄντων τοῖς μακεδονικοῖς, ἅτε γειτνιαζόντων τοῖς Μακεδόσιν. Αἱ δὲ ἐν τῇ πεδινῇ Θεσσαλίᾳ ἀνευρεθείσαι ἐπιγραφαὶ περιέχουσι μῆνας κοινούς. Τῶν δὲ Δολόπων οἱ μῆνες εἰσιν ὅλως ἀγνώστοι. Τῶν δὲ Φθιωτῶν οἱ μῆνες ἦσαν οἱ ἴδιοι, κοινοὶ μὲν πρὸς τοὺς θεσσαλικούς τινές ἐξ αὐτῶν, οἱ δὲ λοιποὶ ἐπιχώριοι. Οἱ Μάγνητες τέλος ἐχρῶντο κοινῷ

1) Heuzey, le Mont Olympe et l'Acarnanie, p. 486.

Ἐκ τῆς θεσσαλικῆς πόλεως Φύλλου.

2) Ussing, inscript. ineditae, No 8.

1) Παράβ. ἡμ. ἄρθρον ἐν τῷ Α' τόμῳ τῆς Ἐδδ. Ἑπιθ. Νεολ. « Οἱ ἐν Θεσσαλίᾳ Μάγνητες ».

μηνολογίῳ μετὰ τῶν νησιωτῶν Ἑλλήνων, τοῦλάχιστον οἱ τρεῖς μαγνητικοὶ μῆνες Ἀρείος, Ἀρτεμίσιος καὶ Ἀφροδίσιος εἰσὶν οἰκεῖοι καὶ τοῖς νησιώταις τῶν Ἑλλήνων.

Οἱ μῆνες ἦσαν ἀφιερωμένοι ἢ εἰς τοὺς Θεοὺς. ἐξ ὧν καὶ τὰ ὀνόματα ἐλάβανον ἢ εἰς ἱεροὺς ποταμούς, ἢ εἰς ἱερὰς θεῶν τινων πόλεις, ἢ εἰς ὥρας τοῦ ἔτους ἢ τέλος εἰς ἀγνώστους ἡμῖν ἔξεις ἐκ τοῦ ἀρχαίου βίου. Οὕτω λ. χ. ἔχομεν μῆνας ἀφιερωμένους εἰς θεοὺς *Θεμιστιον* (εἰς τὴν *Θέμιδα* καὶ τὸν *Θεμιστιον Δία*), *Ἐρμαῖον* (εἰς τὸν Ἑρμῆν, *Ὁμολώϊον* (εἰς τὸν Ὁμολώϊον Δία) *Θόρον* (εἰς θυσίαν ἱερὰν), *Ἀπολλώϊον* (εἰς τὸν Ἀπόλλωνα), *Ἡρῶρον* (εἰς τοὺς ἥρωας) ἢ *Ἡραῖον* (εἰς τὴν Ἥραν), *Δίον* (εἰς τὸν Δία), *Ἀρτεμίσιον* (εἰς τὴν Ἀρτεμιν), *Ἀφροδίσιον* (εἰς τὴν Ἀφροδίτην), *Εὐώνιον* (εἰς τὸν Βάκχον), *Πύθιον* (εἰς τὸν Ἀπόλλωνα τὸν Πυθιον), *Ἀργαῖον* (εἰς τὴν Περσεφόνην τὴν καλουμένην Ἀγνήν), *Μεγαλάρτιον* (εἰς τὴν Μεγάλην τὴν Δήμητραν), *Γενετιόν* (εἰς τὰς γενεθλίας ἡμέρας τῶν θεῶν), *Διονύσιον* (εἰς τὸν Διόνυσον) κτλ. ἐπίσης ἔχομεν μῆνας ἀφιερωμένους εἰς ἱερὰς πόλεις, *Ἰτῶνιον* (εἰς τὴν Ἰτῶν τῆς Φθιώτιδος, ἢ μάλλον εἰς τὴν *Ἰτωνίαν Ἀθηνᾶν*, ἐκ τοῦ ἐπιθέτου τῆς Θεᾶς ὠνομασμένον), *Ἰπποδρόμιον* (ἐκ τῶν ἱπποδρομικῶν ἀγῶνων ὠνομασμένον), *Φυλῆικον* (ἐκ τῆς ἐν Θεσσαλιῳτιδί κειμένης πόλεως *Φύλλου* ὑπὸ τὸ Φυλῆϊον ὄρος, ἱερὰς τοῦ Ἀπόλλωνος) κτλ.¹

Τοιοῦτοι οἱ θεσσαλικοὶ μῆνες καὶ ἡ σημασία αὐτῶν κατὰ τὴν ἀσθενῆ ἡμῶν κρίσιν. Πεισίσμεθα, ὅτι σὺν τῷ χρόνῳ καὶ ἄλλαι πολλαὶ ἐκ τοῦ πλουσίου ἐν ἀρχαιοτάτῃ ἐδάφους τῆς Ἑλλάδος ἀνακαλυφθήσονται ἐπιγραφαί, αἵτινες διαφωτίσουσι σπουδαίως τὸ ἄχρι τοῦδε σκοτεινὸν ζήτημα τοῦ θεσσαλικοῦ μηνολογίου. Ἐκ τῶν προτέρων δὲ φρονούμεν, ὡς καὶ ἀνωτέρω ἐρρήθη, ὅτι οἱ θεσσαλικοὶ μῆνες ἦσαν κατὰ ἔθνη καὶ κατὰ πόλεις τινάς, καὶ ὅτι ἀδύνατον ἅπαντα τὰ θεσσαλικά ἔθνη νὰ ἐχρῶντο τῷ αὐτῷ μηνολογίῳ, ὡς οὐκ ὀλίγοι ἄχρι τοῦδε ἐδόξαζον, καθάπερ καὶ τὴν αὐτὴν διάλεκτον. Διότι οἱ μὲν Μάγνητες ἐχρῶντο καὶ τῇ καθαρυνούσῃ ἄττικῇ διαλέκτῳ, οἱ δὲ Φθιώται καὶ Περραιβοὶ καὶ Δόλοπες τῇ δωρικῇ καὶ τέλος οἱ Θεσσαλοὶ τῇ θεσσαλικῇ.

Ἐν Ἀλμυρῷ, τῇ 22ῃ Ὀκτωβρίου 1894.

Ν. Ι. ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ.

ΤΟ ΝΕΦΕΛΟΣΤΕΠΤΟΝ ΟΡΟΣ.

(Ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ Τσάρου Ἀλεξάνδρου τοῦ Γ'.)

Στεγρὸς ὡς βράχος τοῦ Οὐράλ κάραν γυμνὴν ὀρθάνων, ὃν ἡ ἀκάθεκτος ὀρμὴ δὲν θραύει τῶν Χειμῶνων, πλὴν ριπταζόμεναι γοργαὶ ἐπὶ τὸ μέτωπόν του, τῶν θυελλῶν αἱ πτέρυγες συνθλῶνται μετὰ βρόντου,

ὑψίθρονος καθὼς ὁ Ζεὺς ὁ σύνοφρυς ἐκεῖνος, ὃν τοῦ Φειδίου ἡγεῖρεν ἡ θεοπλάστις χεὶρ, ἐκράτει σκῆπτρον ἀγλαόν, κ' ἐμπρός του λαῶν σμῆνος τοῦ βλέμματός του ἔτρεμε τὸ ψυλογοδόλον πῦρ.

Πῶς μία ἤρκεσε πνοὴ τὸ πῦρ τοῦ βλέμματός του
διὰ μιᾶς νὰ σδέσῃ !

πῶς μία ἤρκεσε βολή, ὁ εὐσταθὲς κορμός του
νεκρὸς νὰ κοταπέσῃ ! . . .

Τί ἔγεινεν ὁ Κολοσσὸς ὁ στεφανῶν τὴν Ρόδον,
ὁ γίγας στύλος τοῦ Βορρᾶ, ὁ Ἀτλας βασιλεὺς ; . . .
ὅ τι ὁ χόρτος τοῦ ἀγροῦ καὶ τῆς αὐγῆς τὸ ρόδον
καὶ ὁ χρυσοελεφάντινος τῆς Ὀλυμπίας Ζεὺς !

Τίς εἶπεν ὅτι τὴν ἰσχὺν τῆς τοῦ Θανάτου μοίρας
θὰ ἐκπτοήσῃ ἡ χρυσὴ καλλίνικος του σπάθη ;
ὅτι κρυβεῖς εἰς τὰς πτυχὰς τῆς λαμπερᾶς πορφυράς
τὸ βλέμμα καὶ τὸ βέλος του τ' ὀὐδ' ὅθι διαλάβῃ ;

Τίς εἶπεν ὅτι τὸ βουνόν, ὅπερ προσθίγουν νέφη
κ' αἱ κέδροι κύπτουσαι φιλοῦν τοὺς πόδας τοῦ ἡρώεμα,
ὅπερ χωροῦσα ἡ αὐγὴ καὶ ἡ δύσις ἐπιστέφει
μὲ μεγαλείου στέμμα,

δὲν καταπίπτει θαλευθὲν μὲ βρόντον καὶ μὲ κλόνον,
τὸ πᾶν ἐμπρός του θραῦον,
ἂν ἐκκινήσῃ ὁ Θεὸς τὰ θέμεθλά του, μόνον
δι' ἄκρας τοῦ δακτύλου Του τὴν κορυφὴν του ψαύων ;

. . . Αἰωνιότης ! γαλανὴ μακάρων κατοικία,
ἐνθα ὁ μόνος ἄσειστος ἀργυρολάμπει θρόνος !
Ἄνοιξον πύλας ! εἰς τῆς γῆς τὰ ταπεινὰ πεδία
γλαυῆς ἐρημολαλὲς θρηνεῖ δύο νεκροὺς συγχρόνως.

Εἶναι ὁ εἷς ὁ βασιλεὺς, οὗ τὸ μυρόεν σῶμα
εἰς σῆμα καλλιμάρμαρον καὶ στίλβον ἀπετέθη·
ὁ ἄλλος ἀνεμόπληκτος ἐπαίτης, οὗ τὸ πτώμα
εἰς ὄρνεα ἀφέθη !

1) Κατὰ ταῦτα καὶ οἱ ἐν τῇ προκειμένῃ ἐπιγραφῇ ἀναφερόμενοι μῆνες *Κουράλιος* καὶ *Ποιμαῖος* εἰσὶν ὠνομασμένοι ὁ μὲν πρῶτος ἐκ τοῦ ὁμωνύμου ἐν τῇ Φθιώτιδι παρὰ τὴν Ἰτῶν ἔκκτος Κουαρίου, ὠνομασμένου καὶ Κουραλίου, καθάπερ καὶ ἐν τῇ Βοιωτίᾳ καὶ Ἐστιάτωτιδι ὁμωνύμοι ποταμοὶ ἔφερον ἀμφοτέρω τὰ ὀνόματα (περὶ Bulletin de Corresp. Hellenique, XV, p. 564)· ὁ δὲ ἕτερος πιθανῶς ἦν ἀφιερωμένος εἰς τὸν Πῆνα τὸν θεὸν τῶν ποιμένων, ὡς ἐκ τῆς ρίζης *ποιμ* ἐμφαίνεται. Ν. Ι. Γ.